HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2022/216 VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA

(2022. február 15.)

Görögország megerősített felügyeletének meghosszabbításáról

(az értesítés a C(2022) 865. számú dokumentummal történt)

(Csak a görög nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a pénzügyi stabilitásuk tekintetében súlyos nehézségekkel küzdő vagy súlyos nehézségek által fenyegetett euróövezeti tagállamok gazdasági és költségvetési felügyeletének megerősítéséről szóló, 2013. május 21-i 472/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 2. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

(1) Az Európai Stabilitási Mechanizmus keretében nyújtott pénzügyi támogatás 2018. augusztus 20-i lezárultát követően az (EU) 2018/1192 bizottsági végrehajtási határozat ([2]) a 2018. augusztus 21-ével kezdődő hat hónapos időszakra megerősített felügyelet alá vonta Görögországot. A Bizottság a megerősített felügyeletet azóta hatszor meghosszabbította ([3]), mind a hat alkalommal további hat hónapra, legutóbb 2021. augusztus 21-ével kezdődően.

(2) Görögország 2010 óta jelentős összegű pénzügyi támogatást kapott, amelynek következtében az euróövezeti tagállamokkal, az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszközzel és az Európai Stabilitási Mechanizmussal szemben fennálló kötelezettségei összesen 240 875 millió EUR-t tesznek ki. Európai partnerei kedvező feltételek mellett nyújtottak pénzügyi támogatást Görögország számára, és 2012-ben, majd az Európai Stabilitási Mechanizmus keretében 2017-ben egyedi intézkedéseket fogadtak el az adósság fenntarthatóbb alapokra helyezése érdekében. Az eurócsoport 2018. június 22-én politikai megállapodásra jutott arról, hogy az államadósság fenntarthatóságának biztosítása érdekében további intézkedéseket hajt végre. Ezek közül néhányról – többek között az euróövezeti nemzeti központi bankok által a nettó pénzügyi eszközökről szóló megállapodás és az értékpapírpiaci program keretében tartott görög államkötvényekből eredő jövedelemnek megfelelő összegek transzferéről – az eurócsoport félévente dönthet annak függvényében, hogy Görögország a megerősített felügyelet keretében kedvező értékelést kap-e a programot követően tett szakpolitikai kötelezettségvállalásainak teljesítésére vonatkozóan. Az eurócsoport 2019. áprilisi, 2019. decemberi, 2020. júniusi, 2020. novemberi, 2021. júniusi és 2021. decemberi megállapodásának eredményeként lehetővé vált a szakpolitikai feltételekhez kötött adósságenyhítő intézkedések első hat szakaszának végrehajtása.

(3) Görögország az eurócsoporton belül kötelezettséget vállalt az Európai Stabilitási Mechanizmus makrogazdasági kiigazítási programja (a továbbiakban: program) keretében elfogadott valamennyi kulcsfontosságú reform folytatására és befejezésére, valamint a program és annak elődprogramjai keretében elfogadott fontos reformok céljainak fenntartására. Görögország kötelezettséget vállalt arra is, hogy egyedi intézkedéseket hajt végre a költségvetési és fiskális-strukturális szakpolitikák, a szociális jólét, a pénzügyi stabilitás, a munkaerő- és a termékpiacok, a privatizáció és a közigazgatás területén. Ezek az eurócsoport 2018. június 22-i nyilatkozatának mellékletében foglalt egyedi intézkedések hozzájárulnak Görögország túlzott makrogazdasági egyensúlyhiányának és a gazdasági nehézségek forrásainak vagy potenciális forrásainak kezeléséhez. Ezek a további adósságenyhítő intézkedések végrehajtásának alapjául szolgáló kötelezettségvállalások 2022 közepéig szólnak, tehát Görögország a vállalásának utolsó évébe lépett. A hatóságok kifejezték azon szándékukat, hogy erőfeszítéseiket a fennálló kötelezettségvállalások 2022 közepéig történő teljesítésére összpontosítják. A fennmaradó adósságenyhítő intézkedések végrehajtásáról, valamint a megerősített felügyelet megszüntetéséről szóló határozatoknál figyelembe kell venni a kötelezettségvállalások teljesítése felé tett előrehaladást, valamint a tágabb gazdaságpolitikai környezetet.

([1]) HL L 140., 2013.5.27., 1. o.

([2]) A Bizottság (EU) 2018/1192 végrehajtási határozata (2018. július 11.) Görögország megerősített felügyelet alá vonásáról (HL L 211., 2018.8.22., 1. o.).

([3]) A Bizottság (EU) 2019/338 végrehajtási határozata (HL L 60., 2019.2.28., 17. o.); a Bizottság (EU) 2019/1287 végrehajtási határozata (HL L 202., 2019.7.31., 110. o.); a Bizottság (EU) 2020/280 végrehajtási határozata (HL L 59., 2020.2.28., 9. o.); a Bizottság (EU) 2020/5086 végrehajtási határozata (HL L 248., 2020.7.31., 20. o.); a Bizottság (EU) 2021/271 végrehajtási határozata (HL L 61., 2021.2.22., 3. o.) és a Bizottság (EU) 2021/1279 végrehajtási határozata (HL L 280., 2021.8.3., 2. o.).

(4) A Bizottság 2021. június 2-án közzétette a Görögországra vonatkozó 2021. évi részletes vizsgálatot ([4]). A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Görögországban továbbra is túlzott mértékű makrogazdasági egyensúlyhiányok állnak fenn. Ezek az egyensúlyhiányok az államadósság magas szintjéhez, a nemteljesítő hitelek magas arányához és a külső egyensúly nem teljeskörű helyreállításához kapcsolódnak, miközben még mindig magas – bár csökken – a munkanélküliség és alacsony a potenciális növekedés. A riasztási mechanizmus keretében készült 2022. évi jelentés ([5]) Görögországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában a makrogazdasági kockázatok tartós fennállását és a túlzott egyensúlyhiány felszámolása terén elért eredményeket egy 2022 tavaszán lefolytatandó részletes vizsgálat keretében tovább kell vizsgálni. Ezt az értékelést számos megfontolás támasztotta alá. Először is, a GDP-arányos államadósság 2020-ban 26 százalékponttal, a GDP 206,3 %-ára nőtt, ami a recesszió mélységének és a Covid19-válság gazdasági és szociális hatásainak enyhítését célzó intézkedéseknek tudható be. Bár az államadósság magas, annak nagy részét a közszférabeli hitelezők kedvezményes kamatozással meghosszabbították, ami a nagy készpénzpufferrel együtt védelmet nyújt Görögországnak a rövid távú ingadozásokkal szemben. Az előrejelzés szerint az államadósság GDP-hez viszonyított aránya 2021-től csökken. Másodszor, a bankszektor jövedelmezősége 2020-ban negatívvá vált, és az elsődleges alapvető tőkemegfelelési mutató az egyik legalacsonyabb az EU-ban, részben a bankok mérlegének folyamatban lévő megtisztítása miatt. Bár 2021 szeptemberében még mindig magas, 15 %-os volt ([6]), a nemteljesítő hitelek aránya 2020-ban jelentősen csökkent, és ez a tendencia 2021-ben folytatódott. Harmadszor, a külső fenntarthatóság 2020-ban romlott, mivel a negatív nettó nemzetközi befektetési pozíció (GDP-hez viszonyított aránya) tovább csökkent a GDP zsugorodása és a folyó fizetési mérleg hiányának jelentős, a GDP -6,6 %-át kitevő mértékű romlása miatt". Az idegenforgalom újbóli beindulásával azonban a folyó fizetési mérleg hiánya az előrejelzések szerint 2021-ben és 2022-ben csökkenni fog. Végezetül, a munkanélküliségi ráta a világjárvány alatt is tovább csökkent, főként kormányzati támogatási intézkedéseknek köszönhetően. A 2021 harmadik negyedévére vonatkozó legfrissebb adatok szerint a munkanélküliségi ráta Görögországban jelenleg 13,0 %, ami három százalékponttal elmarad a 2020 azonos negyedévében megállapított rátától. A kormány a jelenlegi világjárvány ellenére is folytatja a túlzott egyensúlyhiány enyhítéséhez szükséges intézkedések végrehajtását. A jövőre nézve, Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve lehetőséget kínál a beruházási és reformszükségletek kezelésére.

(5) A Bizottság 2021. november 24-én közzétette a megerősített felügyelet keretében készített tizenkettedik értékelését Görögországról ([7]). A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy Görögország tovább haladt egyedi kötelezettségvállalásainak teljesítése terén, annak ellenére, hogy egyes területeken késedelmek tapasztalhatók, amelyek részben a világjárvány, illetve a 2021. augusztusi súlyos erdőtüzek okozta kihívásokkal függnek össze. A hatóságok az energiaszektor és az államháztartás-irányítás területén eredményeket értek el az egyedi kötelezettségvállalások teljesítésében, miközben fontos és üdvözlendő lépéseket tettek annak érdekében, hogy az egyedi kötelezettségvállalások nagy részét 2022 áprilisáig teljesítsék.

(6) Az EU 2021. december 23-án helyreállítási eszközt hozott létre, amelynek keretében 750 milliárd EUR-t biztosít a Covid19-válság kedvezőtlen gazdasági következményeinek kezelésére és a helyreállítás fellendítésére. Az eszköz elsősorban a 672,5 milliárd EUR összegű Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (a továbbiakban: az eszköz) révén kerül végrehajtásra. A szakpolitikai koordináció 2020–2021-es európai szemeszterét ideiglenesen kiigazították az eszköz elindításának lehetővé tétele érdekében. Az eszköz révén Görögország 2021–2026-ban maximálisan 17,8 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatásra és maximálisan 12,7 milliárd EUR hitelre jogosult.

(7) A Tanács 2021. július 13-án jóváhagyta Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési tervét ([8]) (a továbbiakban: a terv). A Tanács figyelembe vette különösen, hogy a terv hozzájárul az országspecifikus ajánlásokban és a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás keretében tett ajánlásokban azonosított gazdasági és társadalmi kihívások jelentős részének hatékony kezeléséhez, beleértve azok költségvetési vonatkozásait. A görög helyreállítási és rezilienciaépítési tervben szereplő reformok a gazdasági kiigazítási programok keretében tett nagyon jelentős reformtörekvésekre épülnek, és kiegészítik a megerősített felügyelet keretében nyomon követett reformokat. Görögország 2021. december 29-én benyújtotta első kifizetési kérelmét a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében.

(8) A Bizottság 2021. november 24-én megvizsgálta Görögország 2022. évi költségvetésiterv-javaslatát, figyelembe véve az általános mentesítési rendelkezés alkalmazásának folytatását, és a 2021. június 18-i tanácsi ajánlásokkal való összhangra összpontosítva. A Bizottság értékelése szerint ([9]) Görögország költségvetési irányvonala 2022-ben várhatóan támogató lesz. A Tanács ajánlásának megfelelően Görögország azt tervezi, hogy a Helyreállítási és

([4]) A Bizottság közleménye a 2021. évi gazdaságpolitikai koordinációról: a Covid19 leküzdése, a helyreállítás támogatása és gazdaságunk korszerűsítése, COM(2021) 500. Görögországra vonatkozó részletes vizsgálat, SWD(2021) 403.
([5]) A riasztási mechanizmus keretében készült 2022. évi jelentés, COM/2021/741.
([6]) Forrás: Görög Nemzeti Bank, egyedi szinten mérve.
([7]) Európai Bizottság: Megerősített felügyeleti jelentés – Görögország, 2021. november, COM(2021) 916.
([8]) A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 13.) Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról.
([9]) A Bizottság véleménye Görögország költségvetésiterv-javaslatáról, C(2021) 9503.

Rezilienciaépítési Eszközt addicionális beruházások finanszírozására fogja felhasználni, ezzel folyamatos támogatást nyújtva a gazdasági helyreállításhoz. A Tanács ajánlásának megfelelően Görögország a nemzeti finanszírozású beruházások szintjének fenntartásával is számol. A Bizottság megjegyezte, hogy – tekintettel Görögország államadósságának szintjére és a Covid19-világjárvány kitörését megelőzően fennálló komoly középtávú fenntarthatósági kihívásokra –, a támogató költségvetési intézkedések meghozatalakor fenn kell tartani a prudens költségvetési politikát, hogy középtávon biztosított legyen az államháztartás fenntarthatósága. A Bizottság emlékeztetett továbbá az államháztartás összetételének és a költségvetési intézkedések minőségének fontosságára.

(9) Görögország a világjárvány kezdete óta fenntartja jelenlétét a kötvénypiacokon, és 2021-ben túlteljesítette finanszírozási tervét, összesen 14 milliárd EUR összegű forráshoz jutott a nyílt piacon. Görögország államadósság-minősítése a világjárvány ellenére 2021-ben tovább javult, tovább csökkentve a befektetési fokozattól való elmaradást. A jelenlegi kedvező finanszírozási feltételeket az európai szinten elfogadott likviditási intézkedések – többek között az Európai Központi Bank pandémiás vészhelyzeti vásárlási programja – is támogatják. A 12. megerősített felügyeleti jelentésben bemutatott adósságfenntarthatósági elemzés alapján a bruttó kormányzati finanszírozási igény rövid távon várhatóan magas marad, főként a 2021-re és 2022-re előre jelzett magas elsődleges hiány és a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti hiteleszközhöz kapcsolódó tőkeáramlás figyelembevétele miatt, jóllehet ez utóbbi addicionális finanszírozási igényt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó források folyósítása várhatóan fedezni fogja. A következő években a finanszírozási igények várhatóan mérsékeltek lesznek, és 2030-ig a GDP 15 %-a alatt maradnak. Görögország továbbra is nagy készpénzpuffert tart fenn, amely megvédi a rövid távú ingadozásokkal szemben.

(10) A görög bankrendszer stabilitása és sokkokkal szembeni rezilienciája az Európai Stabilitási Mechanizmus programjának vége óta megnőtt, de a megörökölt kockázatok és a rendszer sérülékenységét eredményező jelentős mögöttes problémák továbbra is jelen vannak, a helyzetet pedig tovább tetézik a koronavírus-járvány kedvezőtlen hatásai. A betétállomány folyamatosan növekedett, és a bankok megfelelő likviditást tartanak fenn, kihasználva a laza monetáris politikai feltételeket. A bankszektorban a nemteljesítő hitelek aránya markánsan, a 2019. decemberi 40,6 %-ról ([10]) 2021 szeptemberére 15 %-ra csökkent, ami főként a Herkules eszközvédelmi program által támogatott értékpapírosításoknak tudható be. A program keretében tervezett újabb tranzakciók várhatóan továbbra is támogatják a görög bankokat abban, hogy 2022-ben a nemteljesítő hitelek arányát egy számjegyűre csökkentsék – amely azonban még mindig az uniós átlag felett maradna. Az adósságmoratóriumok lejártát követően az eszközminőségre gyakorolt jelentős kedvezőtlen hatás kockázata eddig nem valósult meg. Lefelé mutató kockázatok azonban továbbra is fennállnak, és ezek a még folyamatban lévő állami támogatási programok megszüntetését követően 2022-ben ténylegesen is éreztethetik hatásukat. Mind a háztartások, mind a nem pénzügyi vállalatok adósságtörlesztési kapacitása továbbra is alacsony, míg a tőkepiacok alulfejlettsége miatt korlátozott a vállalkozások hozzáférése a nem hiteljellegű eszközökhöz. A nemteljesítő hitelek értékpapírosítása megnövekedett tartalékképzési igényeket eredményez, ami rövidtávon rontja a bankok jövedelmezőségét és tőkehelyzetét, de lehetővé teszi a bankok számára, hogy a jövőre nézve csökkentsék kockázati költségüket, és mozgásteret biztosít a bankok mérlegében az új hitelezéshez. A pandémiás válság során erősödött a bankok és az állam közötti visszacsatolási spirál, és a bankok tőkéjének általános minősége továbbra is alacsony, de 2021-ben sikeres intézkedésekre került sor a tőkehelyzet javítása érdekében. A hatóságok továbbra is elkötelezettek a pénzügyi ágazat releváns reformjai mellett, így például a 2021 júniusában hatályba lépett új fizetésképtelenségi keret hatékony működése mellett, amelyhez már rendelkezésre áll a megfelelő elektronikus infrastruktúra. A polgári perrendtartás átfogó módosításának közelmúltbeli elfogadása várhatóan szintén növelni fogja a végrehajtási eljárások hatékonyságát – ideértve az elektronikus árverések lebonyolítását is –, miközben folyamatban van az elektronikus árverési platform működésének javítására, a háztartások fizetésképtelenségével és a lehívott állami garanciákkal kapcsolatos ügyhátralék felszámolására irányuló munka. E reformok hatása végrehajtásuk megfelelő ütemezésétől és hatékonyságától függ, de pozitívum, hogy a világjárvány hatására a bírósági eljárásokban jelentkező zavarokat követően újraindultak az adósságbehajtási folyamatok.

(11) Emellett a hatóságok több más, a megerősített felügyelet keretében nyomon követett kulcsfontosságú reformot is elfogadtak, amelyek relevánsak a Görögország gazdasági nehézségeit kiváltó okok kezelése szempontjából, bár bizonyos területeken késedelmek tapasztalhatók, részben a jelenlegi világjárvány, és a közelmúltban, 2021 augusztusában bekövetkezett erdőtüzek okozta kihívások miatt. Mindenekelőtt, a hatóságok elfogadták a Görög Adóhatóság bérreformját, amely lehetővé teszi számára, hogy szakképzett személyzetet alkalmazzon és azt meg is tartsa, továbbá az államháztartás-irányítás reformját, amely javítja a számviteli rendszert és a pénzmozgások nyomon követésére szolgáló rendszert. A hatóságok emellett jelentősen növelték a központosított egészségügyi beszerzések arányát, és továbbra is jól haladnak a jogszabályi felső korláton felüli állami kiadásoknak az egészségügyi szolgáltatóktól történő visszakövetelésével. Befejezték továbbá a szociális szolidaritási jövedelmi rendszer bevezetését, és felülvizsgálták a helyi tömegközlekedés támogatási rendszerét. Ezek az intézkedések várhatóan növelik az állami kiadások és a bevételbeszedés hatékonyságát, és ezáltal a jövőben hozzájárulnak a magas államadósság-ráta további csökkenéséhez. A munkaerőpiac számára várhatóan előnyösek lesznek a be nem jelentett munkavégzés kezelése és a minimálbér kiigazításának rendezett végrehajtása érdekében hozott intézkedések. Ezenkívül a kormány végigvitte az energiaágazat reformját, és a beruházások engedélyezésére

([10]) Forrás: Görög Nemzeti Bank, egyedi szinten mérve.

vonatkozó jogszabályokat fogadott el a vonatkozó eljárások egyszerűsítése céljából. A hatóságok a gazdasági tevékenységek értékelése terén az uniós jogszabályokkal összehangolt környezetvédelmi kritériumokat is bevezettek, és fokozták a gazdasági tevékenységek és a termékpiacok felügyeletére vonatkozó ellenőrzési keret átláthatóságát. Mindezek várhatóan jelentősen enyhítik az ipari ágazatra nehezedő terheket, támogatják a magánberuházásokat és az exportot, valamint a termelékenység növekedését. A hatóságok emellett számos kiemelt privatizációs ügyletet sikeresen lezártak, és tovább javítják az állami tulajdonú vállalatok irányítását. A közszféra hatékonyságát várhatóan még fokozottabban fogják támogatni a közigazgatási felső vezetők függetlenségét és elszámoltathatóságát növelő reformok, valamint a tisztviselők folyamatos teljesítményértékelése. Számos egyedi kötelezettségvállalás teljesítése még várat magára, de a hatóságok folyamatosan haladnak a végrehajtás befejezése felé ([11]). A megerősített felügyelet alatt végrehajtott reformokat szélesebb körű strukturális reformok egészítették ki, többek között a közbeszerzési keret, a digitális közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, az oktatás, a közberuházások irányítása vagy a központi kormányzati szintű koordinációt javító reformok tekintetében.

(12) A fentiek alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy azok a feltételek, amelyek indokolták a 472/2013/EU rendelet 2. cikke szerinti megerősített felügyelet bevezetését, jelentősen javultak, de még mindig fennállnak. Mindenekelőtt, Görögország pénzügyi stabilitása megerősödött, miközben a lefelé mutató kockázatok továbbra is fennállnak. Ugyanakkor jelentősen csökkent a más euróövezeti tagállamokra gyakorolt tovagyűrűző hatások kockázata.

(13) Görögországnak ezért végig kell vinnie az eurócsoport 2018. június 22-i nyilatkozatának mellékletében foglalt, a nehézségek okainak vagy lehetséges okainak kezelését, valamint a megalapozott és fenntartható gazdasági helyreállítást célzó intézkedések végrehajtását.

(14) A fennmaradó kockázatok kezelése és a kapcsolódó kötelezettségvállalások teljesítésének nyomon követése érdekében szükségesnek és helyénvalónak tűnik meghosszabbítani Görögországnak a 472/2013/EU rendelet 2. cikkének (1) bekezdése szerinti megerősített felügyeletét.

(15) A Bizottság a 2021. december 21-én kelt levelével lehetőséget adott Görögországnak arra, hogy kifejtse álláspontját az értékeléssel kapcsolatban. Görögország 2022. január 10-i válaszában nagy vonalakban egyetértett az ország előtt álló gazdasági kihívásoknak a Bizottság általi értékelésével, amely a megerősített felügyelet meghosszabbításának alapját képezi.

(16) Görögország továbbra is részesülni fog a technikai támogatási eszköz keretében nyújtott technikai támogatásban, amely a tagállamokat különösen a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik kidolgozásában és végrehajtásában segíti.

(17) A Bizottság a megerősített felügyelet megvalósítása érdekében szorosan együttműködik az Európai Stabilitási Mechanizmussal, annak korai előrejelző rendszere keretében,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Bizottság 2022. február 21-ével kezdődően további hat hónappal meghosszabbítja a Görögország vonatkozásában az (EU) 2018/1192 végrehajtási határozattal bevezetett, a 472/2013/EU rendelet 2. cikkének (1) bekezdése szerinti megerősített felügyeletet.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Görög Köztársaság a címzettje.

([11]) Lásd például: Európai Bizottság: A megerősített felügyelet aktualizálása – Görögország, 2021. november, COM(2021) 916, valamint a Tanács végrehajtási határozata (2021. július 13.) Görögország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról és az azt kísérő bizottsági értékelés (SWD(2021) 155).

Kelt Brüsszelben, 2022. február 15-én.

a Bizottság részéről
Paolo GENTILONI
a Bizottság tagja